

zgn. „Laymen's
aking Missions“
en in heel de
eelt verwekt.
ort is, dat het
p van „leeken“
erken. 2)

de deel van dit
les“ bespreekt,
t derde hoofd-
indelen over de
tot de andere
van het Chris-
wereld in het

commissie reeds
in een verloren
God in andere
Boeddha, Jezus
dingsgodsdienst-
ng van de zen-
zoozeer om met
schap te komen
igheid, nl. „the
zending gedaan
den nood der
godsdienstige
en te vervullen“
e commissie de
die niet meer
eren, en die de
pping, over den
„onwetenschap-
ij acht het een
seer universele,
expressive) gods-
wordt aangeduid
van de komende

rdit de toekom-
brevens als een
in dieperen blik
26) en „het be-
or het versprei-
achtige elemen-

deze gedachten
en niet-Christe-
beschouwen in
ten het saecula-
ad zich in dien
rapport“ trekt
de zendingen
enover de niet-
is te Athene en
roegere zending
at de bekeerde
n met hun heil-
ft God Zijn ge-
te godsdiensten
ristendom staat
niet-Christelijke
daarom aller-
le andere gods-
een zending
zijn boek „A
istenen kunnen
sten en Shinto-
gen moeten be-
der eenig voor-
en vooral geen
overtuiging aan-
heid kan alleen
ing meehelpt de
Christelijke gods-
t ook deze hun
steunen op kenmerken.
Daarna keert hij zich tegen hen, die dit ontkennen.
Zij zouden, volgens Prof. Hepp, het begin van Zondag 32
als „mysticistisch“ moeten veroordeelen.
Het komt er op neer, concludeert de professor, dat
men het begin van Zondag 32 als niet-reformatorisch
schraapt.
Het verband tusschen Zondag 7 en Zondag 32 be-
grijpen ze niet. Vroegen ze nu maar deskundige voor-
lichting!
In het nummer van 10 Maart volgt dan deze voor-
lichting van Prof. Hepp.
Wie zou hierna niet met belangstelling luisteren?
Eerst worden dan Ursinus, Calvijn en de Synopsis
aangehaald. Prof. Hepp zou deze stemmen uit het grijs
verleden kunnen doen aanzwellen, maar acht uit het
aangehaalde blijkbaar de zaak, die hij verdedigt, vol-
doende bewezen.
Alleen spreekt hij den wensch uit, dat men toch van
deze dingen eens wat diepere dogmahistorische studie
maakte! Die is z.i. niet overbodig.
Inderdaad ben ik ook tot deze conclusie al lezende
gekomen.
Wat wil toch het geval?
De woorden, waarop Prof. Hepp zich beroept, als hij
Ursinus als autoriteit aanhaalt, kan ik in de Opera
van Ursinus bij de verklaring van Zondag 32 niet vin-
den. Waar ze dan wel staan? In de tafel van Zondag

werd, was veel te gecompliceerd. Ze moet tot
haar eenvoudigste kern worden teruggebracht en
niet met allerlei theorieën aankomen (p. 50 v.v.).
Zelfs de theorie der verzoening behoort niet tot
het eigenlijke Christendom, want God is liefde
en behoeft daarom niet door offers of iets dergel-
ijks verzoend te worden (p. 54). We moeten tot het
Oosten komen met gelijkenissen en symbolen, niet
met historie en dogma's (p. 51 v.). De theologie van
het Christendom, den godsdienst der liefde, komt
in den grond neer op een theorie omtrent recht-
vaardige verhoudingen tusschen de menschen
onderling (p. 56). Daarop heeft de boodschap der
zending dan ook vooral betrekking, want ze pre-
dikt het Evangelie van het Koninkrijk der heme-
len als een sociaal ideaal. Daarin kan het Chris-
tendom ook samengaan met de andere godsdien-
sten (p. 70). Deze bezigen wel andere namen, maar
in wezen bedoelen zij toch hetzelfde (p. 58). Zoo
kan de zending den weg banen voor internationale
vriendschap door een beter begrip van elkanders
bedoeling.

Aan het eind van het derde hoofdstuk wordt het
doel der zending dan tenslotte als volgt omschre-
ven: „Mel de volken van andere landen te zoeken
naar ware kennis van en liefde tot God, terwijl wij
door ons leven en onze woorden (men lette op de
volgorde! H. B.) tot uitdrukking brengen wat wij
door Jezus Christus hebben geleerd en trachten
Zijn Geest in het leven der wereld effectief te
maken“.

Toen dit rapport eind 1932 werd gepubliceerd,
ging er een storm van verontwaardiging op in
vele zendingen, die tot in vrijwel de geheele
zendingpers haar uitdrukking vond. Voor dit pro-
test mogen wij dankbaar zijn, maar wij mogen
daarbij niet vergeten, dat het protest voor een
groot deel vooral betref de wijze, waarop de be-
staande zending en de zendingarbeiders werden
beoordeeld (95 pCt. van hen werd door de com-
missie niet of minder geschikt geoordeeld!) en
bovendien, dat, bij alle kritiek op de principiële
grondslagen van het rapport, deze grondslagen
in vele opzichten verwant waren met de conse-
quentie van uitspraken, die door velen op de con-
ferentie te Jeruzalem of op andere vergaderingen
van den Int. Z. R. en in de zendingpers waren
verdedigd. Waar het „principiële obsta“ door de
zending zelf niet in acht was genomen, behoefde
deze door en door humanistische vrucht niet zoo
„vreemd“ gevonden te worden. De Bijbelsche
grondslag was verlaten. Het rapport spreekt over
den Bijbel vrijwel niet. Alleen wordt nu en dan
de Bergrede genoemd. Maar over het algemeen
worden de Bijbelsche opvattingen als vrijwel over-
wonnen beschouwd. Feitelijk had de zending op
deze wijze geen boodschap meer voor het Oosten,
want de beschouwingen van het rapport stemmen
wonderwel overeen met die, welke in het Oosten
zelf allerwege worden aangetroffen.

Zoo was de situatie, toen de voorbereidingen
voor de volgende wereldzendingconferentie (te
Madras) werden getroffen en Dr Kraemer werd
gevraagd een boek te schrijven, dat ter conferentie
als leidraad zou kunnen dienen voor de bespre-
kingen over het vraagstuk van de Christelijke bood-
schap in een niet-Christelijke wereld.

De betekenis van dit boek, dat dit jaar ver-
schenen is, is daarom zoo groot omdat het dwars
tegen de bovengeschetste situatie in, de huidige
zendingwereld ingaat en profetisch oproept „to
turn to the Bible“.

Kar.

H. B.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Uit de goede werken verzekerd.

Over dit onderwerp schrijft Prof. Dr V. Hepp in de
nummers van „Credo“ van 3 en 10 Maart j.l. Met een
beroep op Zondag 32 komt hij eerst tot de conclusie,
dat de belijdenisschriften de zekerheid des geloofs laten
steunen op kenmerken.

Daarna keert hij zich tegen hen, die dit ontkennen.
Zij zouden, volgens Prof. Hepp, het begin van Zondag 32
als „mysticistisch“ moeten veroordeelen.

Het komt er op neer, concludeert de professor, dat
men het begin van Zondag 32 als niet-reformatorisch
schraapt.

Het verband tusschen Zondag 7 en Zondag 32 be-
grijpen ze niet. Vroegen ze nu maar deskundige voor-
lichting!

In het nummer van 10 Maart volgt dan deze voor-
lichting van Prof. Hepp.

Wie zou hierna niet met belangstelling luisteren?
Eerst worden dan Ursinus, Calvijn en de Synopsis
aangehaald. Prof. Hepp zou deze stemmen uit het grijs
verleden kunnen doen aanzwellen, maar acht uit het
aangehaalde blijkbaar de zaak, die hij verdedigt, vol-
doende bewezen.

Alleen spreekt hij den wensch uit, dat men toch van
deze dingen eens wat diepere dogmahistorische studie
maakte! Die is z.i. niet overbodig.

Inderdaad ben ik ook tot deze conclusie al lezende
gekomen.

Wat wil toch het geval?

De woorden, waarop Prof. Hepp zich beroept, als hij
Ursinus als autoriteit aanhaalt, kan ik in de Opera
van Ursinus bij de verklaring van Zondag 32 niet vin-
den. Waar ze dan wel staan? In de tafel van Zondag

32, die door Festus Hommius is opgesteld. Bij mij
staan ze in de uitgave van het Schatboek van 1736,
waarin men bijeen vindt (soms ook dooreen vermengd)
wat Ursinus, Pareus, Hommius, Spiljardus enz. over den
Heidelb. Catechismus hebben geschreven.

De woorden van Ursinus, die Prof. Hepp aanhaalt,
staan letterlijk in de tafel van Hommius op blz. 199,
deel II.

Is dit nu de diepere dogmahistorische studie, waarop
Prof. Hepp doelt? Zoo is men geneigd ondeugend te
vragen.

In de Explicatio Catechetica van Ursinus, waaruit
het Schatboek is ontstaan, las ik allermint een be-
vestiging van de bewering, dat Zondag 32 de zekerheid
des geloofs laat steunen op kenmerken.

Ursinus onderscheidt tusschen een rechtvaardiging
voor God (coram Deo) en een rechtvaardiging voor de
menschen (coram hominibus). Over de laatste spreekt
hij in Zondag 32. Wij moeten goede werken doen, zegt
hij (ter verklaring van de omstrede woorden uit Zon-
dag 32), omdat zij vruchten des geloofs zijn, uit welke
over ons en anderer geloof geoordeeld wordt! (Quia
sunt fructus fidei, ex quibus de nostra et aliorum fide
iudicatur.)

Een volgende maal geef ik gaarne even de geheele
explicatie van Ursinus over vraag 86.

Even merk ik op, dat m.i. het door Prof. Hepp aan-
gehaalde antwoord uit den Catechismus van Calvijn
geheel verkeerd geïnterpreteerd wordt.

R.

G. B.

DE STRIJD OVER DOOP EN VERBOND

De Strijd over Doop en Verbond.

(Vervolg.)

En dan is nog niets gezegd van Paulus! Als hij
spreekt van éersten en Tweeden Adam; als hij
in Romeinen V den éersten éenen met degenen, die in
hem begrepen zijn, plaatst tegenover den Tweeden
Éenen met degenen, die in Hem begrepen zijn; als hij
in Romeinen IX—XI worstelt met de vraag naar de
betekenis van Israëls plaats en taak en val voor heel
de wereld; als hij in den brief aan de Galaten spreekt
over knechten en kinderen, dienstmaagd en vrije, Hagar
en Jeruzalem — is dat niet een voortdurend spreken
over en belichten van de verbondswerkelijkheid?

Denk bovendien aan den brief aan de Hebreëen met
zijn diepe, zware beschouwingen!

Wanneer Prof. Bavinek gelijk heeft als hij betoogt,
dat het verbond het wezen der religie is, kan dan
het verbond minder voorkomen in het nieuwe Testa-
ment? Zou dan wat het wezen, de kern, het
eigenlijke is van heel den dienst des HEEREN
in het Testament der vervulling meer op den
achtergrond staan?

Dat andere werkelijkheden als het Koninkrijk Gods
in de ontlooiing en vervulling der Godsopenbaring
eveneens klaarder en scherper worden belicht en al
verder worden gerealiseerd doet aan het bovenstaande
niets af.

Jezus Christus is de vervulling van gansch het
heilsplan Gods.

Dit even tusschen twee haakjes.

H. A. gaat als volgt verder:

Het is dus wél een moeilijk vraagstuk.

En toch ook weer niet.

Als een vader en moeder zich buigen over het
bedje van hun zieke kind, en voor hem bidden,
samen, tot den God des Verbonds, dan is het heel
eenvoudig. Dan gaan zij niet theologiseeren. Alleen
maar bidden.

En dan weten zij het: dit kind mogen wij aan
God opdragen met de sterke drangrede: Heere, het
is Uw kind, want het is een kind des Verbonds.

En als dan in zoo'n heilig oogenblik opeens her-
inneringen komen aan dispuuten over het Verbond,
— dat kan! — dan komt de vraag: in het Verbond
begrepen, wat wil dat nu precies zeggen?
„Houden voor“ wat beteekent dat? Zit daar iets
conditioneels in?

Maar zij schuiven al die vragen ter zijde en zeg-
gen: Gods beloften, die hebben we immers? Laat ons
die lezen! En laat ons God danken, dat Hij het is,
die het ons beloofd heeft.

Is er dus een conflict tusschen het eenvoudig
aanvaarden en het theologisch bestudeeren en formu-
leeren van de rijkdommen van het Verbond?

Neen, een conflict niet.

Maar de theologie is nog lang niet klaar en komt
ook nooit klaar.

En die vader en moeder zijn voor wat zij nu
behoeven wél klaar.

Zij leggen de handen in elkaar en het is, alsof in
die vaate greep gevoeld wordt de blijde zekerheid,
dat God de HEERE bij hen staat en Ja zegt. Want
het is Zijn Woord, Zijn onfeilbare beloften, waar-
op ze pleiten.

Laat de theologen maar arbeiden. Zij doen zegen-
rijk werk. Zij zullen ons op den duur beter doen
verstaan, wat de Schrift ons leert van het Verbond.

Maar wij behoeven niet te wachten, tot zij klaar
zijn met de werkelijk niet gemakkelijke materie.

Wij kunnen met een blij hart den 108den Psalm
lezen en vertroost zijn. Vandaag nog.

Dit is fijn gezien en gezegd.

En wat hier gezegd wordt van een vader en een
moeder in den aangrijpenden ernst van het leven, geldt
in nog veel sterker mate van de Kerk des Heeren in
dezen verschrikkelijken tijd.

Vandaag moet de Kerk spreken met profetischen

ernst en met profetische bedlistheid. Zij moet heden
de hoedschap des Heeren brengen ook omtrent doop
en verbond.

Vandaag moet zij zeggen welken zegen Jezus
Christus in den doop geeft, welke geweldige verant-
woordelijkheid Hij daarin oplegt.

Vandaag — bij iedere geboorte, aan ieder op-
groeiend kind; tegen iedereen afdwalenden bondeling; bij
iedere belijdenisaanvraag.

Vandaag moet zij over doop en verbond pree-
ken als die aan de orde zijn.

Het is steeds: heden, nu.

De Kerk kan niet wachten tot de vraagstukken mis-
schien eenmaal zijn opgelost! Die zullen bovendien
nooit worden „opgelost“. De theologie spreekt nooit
„het verlossende woord“. Hoogstens komt zij met een
„verlost“ woord: verlost door de strikte binding van
het Woord!

Ook hier is eerst het leven en daarna het be-
wustzijn van en de bezinning over het leven.

Een krachtig, sterk geloofsleven alleen leidt tot een
sterke, gezonde theologie, zoowel bij de afzonderlijke
geloovigen als bij de Kerk — zóó heeft Kuyper het
reeds geschouwd en betoogd. En als de verhouding zóó
is, dan ontstaat de wederzijdsche, zegenrijke beïnvloei-
ding van Kerk en Theologie, vice versa!

Daarom moet de Kerk vóór alles ernst maken met
haar belijdenis, dat de kinderen der geloovigen gedoopt
moeten worden, omdat zij „alzoowel als de
volwassenen in het verbond Gods en in
zijne gemeente begrepen zijn en dat hun
door Christus' bloed de verlossing van
de zonden en de Heilige Geest, die het
geloof werkt, niet minder dan den vol-
wassenen toegezegd wordt.“ (Cat. Vr. 74.)

Dit zijn geen raadselwoorden.

Zacharias Ursinus heeft ze zelf verklaard!

Hoor maar.

„Alle kinderen der geloovigen immers zijn in het
verbond en in de Kerk Gods, tenzij ze zichzelf uitslui-
ten. Evenzoo zijn ze ook discipelen van Christus: omdat
ze in de kerk geboren zijn, dat is: in de school van
Christus; derhalve leert de Heilige Geest hen ook in
overeenstemming met hun bevattings en de wijze van
hun leeftijd“ 2).

Dit wat betreft het „in het verbond Gods en zijn
gemeente begrepen zijn“.

En van de „toezegging“, „de belofte“ zegt Ursinus:

„Aan wie de weldaad van de vergeving der zonden
en de wedergeboorte (hier = bekeering, levensvernieu-
wing) toekomt, die kunnen niet van den doop geweerd
worden. Aan de kinderen der Kerk (wat een mooie
uitdrukking!) komt de weldaad van de vergeving der
zonde toe, dat is: aan de kinderen evenzeer als aan
de volwassenen wordt de vergeving der zonden door
het bloed van Christus, en den Heiligen Geest, den
bewerker van het geloof beloofd“ 3).

De Kerk moet ernst maken met haar gebed, bij
iedere doopsbediening, met het oog op elk te
doopen kind opgezonden — dit gebed: dat Gij dit Uw
kind genadig wilt aanzien.

Zij belijdt daarmee immers, dat God zóó hartelijk
is „dat Hij onze kleine kinderen voor dat ze geboren
worden aanneemt tot zijne kinderen“; dat „uit de ge-
loovigen een heilig zaad wordt geboren, omdat hun
kinderen, als ze nog in den moederschoot zijn, voordat
zij ademhalen, opgenomen zijn (cooptati sunt) in het
verbond van het eeuwige leven. Volgens geen ander
recht worden zij door den doop in de Kerk vergaderd,
dan omdat zij reeds tot het lichaam van Christus be-
hoorden, voordat ze het levenslicht aanschouwden“ 4).

Zoo sprak Calvijn en hij hield het vol ook al schold
men hem daarom voor Pelagiaan.

Ja, deze dingen moet de Kerk krachtig zeggen.

En tegelijk, dat de doop vermaant en verplicht o.a.
tot een aanhangen, betrouwen en liefhebben van den
eenigen God, dat is: tot waarachtig geloof.

Zij moet zeggen, dat de ranken, ja, de ranken
van den wijnstok, die geen vruchten dragen zullen
weggenomen en verbrand worden (Joh. 15:2, 5).

Zij moet zeggen, dat er kinderen des Koninkrijks
zijn, kinderen dus, die uitgeworpen zullen worden
in de buitenste duisternis (Matth. 8:12).

Zij moet zeggen, dat zij, die den Zoon van God ver-
trede hebben en het bloed des Testaments, waar-
door zij geheiligd waren, onrein hebben ge-
acht en den Geest der genade smaadheid hebben aan-
gedaan, zwaarder straf zullen waardig geacht worden.
(Eehr. 10:29.)

Dit alles moet de Kerk prediken.

Zij kan daarmee niet wachten geen dag en geen
nacht.

Dat doende en daarmee voortgaande zal zij met
grote dankbaarheid kunnen begroeten het meerdere
licht, dat theologische arbeid over de vraagstukken, die
met deze dingen samenhangen door Gods gunst, mag
doen opgaan.

2) Omnes enim fidelium liberi sunt in foedere, & in Ecclesia
quia, nisi ipsi se excludant. Proinde etiam sunt discipuli Christi:
quia, nisi sunt in ecclesia, hoc est, in schola Christi: ideo eos
etiam docet Spiritus Sanctus pro ipsorum captu & aetatis
modo.

3) Ad quos pertinet beneficium remissionis peccatorum &
regenerationis, ij non possunt arceri à baptismo. Ad infantes
Ecclesiae pertinet beneficium remissionis peccatorum & regene-
rationis, hoc est, infantibus aequè ac adultis remissio pecca-
torum per sanguinem Christi, & Spiritus Sancti fidei effector
promittitur. Het: „niet minder dan den volwassenen toegezegd
wordt“ is vertaling van: Non minus quam adultis promittitur!

4) Zie: Institutie, IV, XV, 20. En: Vera Ecclesiae Refor-
mandae Ratio, C. R. XXXV, p. 619.